

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.06.2016, sen. zn. 29 ICdo 41/2014, ECLI:CZ:NS:2016:29.ICDO.41.2014.1

Číslo: 100/2017

Právní věta: Dokud insolvenční soud v incidenčním sporu neurčí (neuveďte v důvodech svého rozhodnutí), že rozhodčí nález nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce, je nutno posuzovat promlčení nároků z něj plynoucích jako u rozhodčího nálezu, jenž takovou vadou netrpí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.06.2016

Spisová značka: 29 ICdo 41/2014

Číslo rozhodnutí: 100

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Promlčení, Rozhodčí řízení

Předpisy: § 112 obč. zák.
§ 16 a 34 předpisu č. 216/1994Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 1. 2014, sp. zn. 39 ICm 1391/2012, 13 VSOL 118/2013 (KsBR 39 INS 15844/2011), ve věci samé v rozsahu , v němž se první výrok rozsudku odvolacího soudu týkal pravosti pohledávek žalobce č. 2 ve výši 107 000 Kč, č. 5 ve výši 5 950 Kč, č. 7 ve výši 16 160 Kč, č. 10 ve výši 9 064 Kč a č. 11 ve výši 11 900 Kč, vše z titulu nákladů rozhodčího řízení. Ve zbývajícím rozsahu rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 27. 5. 2013, č. j. 39 ICm 1391/2012-102, ve znění opravného usnesení ze dne 13. 6. 2013, č. j. 39 ICm 1391/2012-113, Krajský soud v Brně (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Zamítl žalobu, kterou se žalobce (město O.) domáhal vůči žalovanému (Mgr. L. P. jako insolvenčnímu správci dlužníka G & C P. N. L.) určení, že jeho pohledávky:

- č. 2 ve výši 107 000 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 17. 10. 2006, sp. zn. 1002/06, vydaného Sdružením rozhodců, s. r. o. (dále též jen

„rozhodce S“),

- č. 5 ve výši 5 950 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. 2490/07, vydaného rozhodcem S,
- č. 7 ve výši 16 160 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 21. 12. 2007, sp. zn. 4701/07, vydaného rozhodcem S,
- č. 10 ve výši 9 064 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 16. 11. 2007, sp. zn. 4328/07, vydaného rozhodcem S,
- č. 11 ve výši 11 900 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 18. 1. 2008, sp. zn. 5063/07, vydaného rozhodcem S,
- č. 3 ve výši 617 222,40 Kč z titulu nezaplaceného nájemného dle smlouvy ze dne 28. 12. 2005,
- č. 4 ve výši 288 169,90 Kč z titulu smluvní pokuty dle smlouvy ze dne 30. 11. 2006,
- č. 6 ve výši 679 000 Kč z titulu smluvní pokuty dle smlouvy ze dne 28. 12. 2005,
- č. 8 ve výši 499 154,40 Kč z titulu nájemného a bezdůvodného obohacení dle smlouvy ze dne 26. 4. 2007, a
- č. 9 ve výši 510 399,40 Kč dle nájemní smlouvy ze dne 24. 9. 2004,

uplatněné přihláškou č. 9 v insolvenčním řízení vedeném u insolvenčního soudu na majetek dlužníka pod sp. zn. KSBR 39 INS 15844/2011, jsou po právu (bod I. výroku),

[2] Určil, že pohledávky:

- č. 12 ve výši 11 200 Kč z titulu nákladů řízení dle rozsudku Okresního soudu Brno - venkov ze dne 2. 12. 2009, č. j. 20 C 217/2008-623,
- č. 13 ve výši 10 000 Kč z titulu nákladů řízení dle rozsudku Okresního soudu Brno - venkov ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 C 211/2009-157, a
- č. 14 ve výši 6 840 Kč z titulu nákladů řízení dle usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 4. 2011, č. j. 13 Co 47/2010-791, ve znění opravného usnesení téhož soudu ze stejného dne,

uplatněné přihláškou č. 9 v insolvenčním řízení vedeném u insolvenčního soudu na majetek dlužníka pod sp. zn. KSBR 39 INS 15844/2011, jsou po právu (bod II. výroku),

[3] Určil, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení (bod III. výroku).

2. Ohledně pohledávek zahrnutých do zamítavého výroku o věci samé dospěl insolvenční soud po provedeném dokazování k následujícím závěrům:

[1] Pohledávky č. 2 až 7 a 9 až 14 přihlásil žalobce do insolvenčního řízení jako vykonatelné, leč žalovaný je přezkoumal jako nevykonatelné, takže aktivně legitimován k podání (včasné) incidenční žaloby byl žalobce.

[2] Co do pohledávek č. 2, 5, 7, 10 a 11 byly rozhodčí doložky, na jejichž základě byly vydávány

rozhodčí nálezy, formulovány vždy shodně, tak, že veškeré majetkové spory se žalobce a dlužník zavázali řešit v rozhodčím řízení před jediným rozhodcem v souladu se zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, podle Rozhodčího řádu a Poplatkového řádu vydaného Sdružením rozhodců, s. r. o., se sídlem v Brně, s tím, že dokumenty jsou zveřejněny na internetových stránkách rozhodce S.

[3] Ve světle závěrů obsažených v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. [31 Cdo 1945/2010](#) [jde o rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. 121/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 121/2011“), které je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu], jsou takové rozhodčí doložky neplatné dle § 39 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), pro rozpor se zákonem a na jejich základě nelze vydat žádné rozhodnutí. Náklady řízení přiznané rozhodčími nálezy vydanými na základě absolutně neplatné rozhodčí smlouvy tak nelze považovat za „existentní“ pohledávky, což je důvodem pro zamítnutí žaloby ohledně pohledávek č. 2, 5, 7, 10 a 11.

[4] Pohledávky pod č. 3, 4, 6 a 9 byly žalobci rovněž přiznány rozhodčími nálezy vydanými na základě neplatně sjednaných rozhodčích doložek, takže nejde o pohledávky vykonatelné. Tyto pohledávky vycházejí ze smluv o nájmu nebytových prostor. Na takové právní vztahy je nutno uplatnit ustanovení občanského zákoníku, přičemž u „nejmladší“ z pohledávek (č. 6), která se stala splatnou 17. 1. 2008, uplynula tříletá promlčecí doba 17. 1. 2011.

[5] Žalobce sice uplatnil předmětné pohledávky v rozhodčím řízení, k aplikaci ustanovení § 110 odst. 1 obč. zák. však může vést pouze „platně provedené“ rozhodčí řízení, nikoli takové, v němž byly vydány rozhodčí nálezy na základě nulitních rozhodčích doložek. K přerušení běhu promlčecí doby tak nedošlo a žalobce uplatnil pohledávky v insolvenčním řízení až 2. 3. 2012. Žalovaný tak uplatnil důvodně námitku promlčení.

[6] Pohledávka č. 8 byla zčásti uplatněna jako dlužné nájemné z nájemní smlouvy ze dne 26. 4. 2007 a zčásti (186 000 Kč) z titulu bezdůvodného obohacení. U všech dílčích pohledávek, které tuto pohledávku tvoří, uplynula tříletá promlčecí doba daná ustanovením § 100 odst. 1 obč. zák. (u „nejmladší“ z pohledávek došlo k uplynutí promlčecí doby 8. 5. 2011). Žalovaný tak opět uplatnil důvodně námitku promlčení.

3. K odvolání žalobce (jež se netýkalo bodu II. výroku rozsudku insolvenčního soudu) Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 28. 1. 2014, č. j. 39 ICM 1391/2012, 13 VSOL 118/2013-143 (KSBR 39 INS 15844/2011), potvrdil rozsudek insolvenčního soudu v bodech I. a III. výroku (první výrok) a určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

4. Odvolací soud dospěl po doplnění dokazování a po přezkoumání rozhodnutí insolvenčního soudu k následujícím závěrům:

[1] Postup insolvenčního soudu, který pohledávky zařadil na přezkumné jednání jako nevykonatelné, odpovídá závěrům obsaženým v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. [29 NSČR 25/2011](#) [jde o rozhodnutí uveřejněné pod č. 105/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 105/2013“)].

[2] Pohledávky č. 2, 5, 7, 10 a 11 z titulu nákladů rozhodčího řízení vzešly z rozhodčích nálezů vydaných rozhodci, jejichž výběr se neuskutečnil podle transparentních pravidel a insolvenční soud tak na věc správně aplikoval závěry obsažené v R 121/2011.

[3] Závěr, že nelze akceptovat výsledky rozhodčích řízení, platí i pro pohledávky, které byly těmito rozhodčími nálezy přiznány z titulu smluvního vztahu mezi žalobcem a dlužníkem (pohledávky č. 3, 4, 6 a 9). U těchto pohledávek považuje odvolací soud (ve shodě s insolvenčním soudem) za důvodně vznesenou námitku promlčení, maje rovněž za to, že předmětná rozhodčí řízení nevedla k prodloužení promlčecí doby ve smyslu ustanovení § 110 obč. zák. nebo ke stavení běhu promlčecí lhůty (§ 112 obč. zák.). Tento závěr podporuje i další rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2013, sp. zn. [31 Cdo 958/2012](#) [jde o usnesení uveřejněné pod č. 92/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 92/2013“)], podle kterého lze podle § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), zastavit exekuci vedenou na základě rozhodčího nálezu, k jehož vydání neměl rozhodce pravomoc. V době podání přihlášky do insolvenčního řízení (2. 3. 2012) již byly všechny tyto pohledávky promlčeny.

[4] Pohledávku č. 8 přihlásil žalobce jako nevykonatelnou, přičemž po zrušení rozhodčího nálezu o této pohledávce soudem ani netvrdil, že by do 30 dnů od doručení rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu podal znovu u soudu žalobu. Na pohledávku tak nelze aplikovat ustanovení § 16 zákona č. 216/1004 Sb. a i ona je promlčena.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, respektive otázky, která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů (rozhodnutí insolvenčního soudu v rozsahu vymezeném jeho odvoláním) a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

6. Konkrétně dovolatel předkládá Nejvyššímu soudu k řešení následující otázky:

[1] Zda insolvenční správce může pohledávku přihlášenou jako vykonatelnou zařadit na přezkumné jednání jako nevykonatelnou?

[2] Zda insolvenční soud může považovat za promlčené pohledávky z rozhodčích nálezů, ohledně kterých nelze podat žalobu na jejich zrušení (taková žaloba by musela být zamítnuta dle § 33 zákona č. 216/1994 Sb.)?

[3] Zda insolvenční soud může označit za promlčené pohledávky z rozhodčích nálezů, které by jinak (kdyby dlužník nebyl v insolvenční a kdyby rozhodčí nálezy byly zrušeny) nemohl vyhodnotit jako promlčené soud postupující podle ustanovení § 34 zákona č. 216/1994 Sb.?

7. K těmto otázkám pak v mezích dovolacího důvodu dle § 241a odst. 1 o. s. ř. argumentuje následovně:

Ad [1]

Potud dovolatel odkazuje na závěr obsažený v jiném rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci (o tom, že posouzení platnosti rozhodčí smlouvy není právně významné pro závěr o povaze pohledávky), dále se dovolává závěrů obsažených v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. [20 Cdo 3284/2008](#), uveřejněném pod č. 83/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 83/2011“), a míní, že jeho úsudek, že obranou proti neplatné rozhodčí doložce (na jejímž základě vydaný rozhodčí nález nemá za nicotný) je postup podle § 31 zákona č. 216/1994 Sb., má oporu v

nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. [I. ÚS 199/11](#) (jde o nález uveřejněný pod č. 21/2012 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, který je – stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněná níže – dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu). Odkazuje i na jiná rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci vycházející z R 83/2011.

Ad [2]

Podle dovolatele (jenž upozorňuje, že všechny rozhodčí nálezy byly vydány v době od 8. 3. 2007 do 30. 7. 2008, tedy dlouho před vydáním sjednocujícího R 121/2011) je chybou, že odvolací soud považoval za promlčené i pohledávky vyplývající z takových rozhodčích nálezů, které by bezesporu nemohly být zrušeny, když dlužník, jenž mohl uplatnit důvod podle § 31 písm. b) nebo c) zákona č. 216/1994 Sb., nepostupoval podle § 33 zákona č. 216/1994 Sb.

Ad [3]

Dovatel s přihlédnutím k ustanovení § 34 zákona č. 216/1994 Sb. dovozuje, že na tom ohledně promlčení pohledávek č. 3, 4, 6 a 9 nemůže být hůře, než kdyby byly rozhodčí nálezy zrušeny na základě podaných žalob. Užití závěrů obsažených v R 121/2011 má za nepřípustnou retroaktivitu. Namítá též, že napadené rozhodnutí mu se zpětnou platností odnímá jakoukoliv možnost uplatnit splatné existující pohledávky vůči dlužníku.

8. K výtce odvolacího soudu, že u pohledávky č. 8 nepodal návrh na pokračování v řízení podle § 16 zákona č. 216/1994 Sb., dovolatel poukazuje na to, že v době, kdy došlo ke zrušení rozhodčího nálezu o této pohledávce, již probíhalo insolvenční řízení; proto nemohl podat žalobu, nýbrž přihlášku pohledávky do insolvenčního řízení. Ani tato pohledávka proto nemůže být promlčena.

R 92/2013 pak nelze vztáhnout na projednávanou insolvenční věc způsobem, jenž by dovolateli zcela zamezil uplatnit vůči dlužníku splatné a existující pohledávky.

9. S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2014 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2014, sen. zn. [29 ICdo 33/2014](#), uveřejněné pod č. 92/2014 Sb. rozh. obč.).

III.

Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání.

11. Dovolání nesměřuje proti žádnému z usnesení vypočtených v § 238a o. s. ř., takže zbývá určit, zda je přípustné podle § 237 o. s. ř. (když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř.).

12. Podle ustanovení § 237 o. s. ř. platí, že není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

13. Nejvyšší soud pak neshledává dovolání přípustným v posouzení otázky ad [1]. Na ni odpověděl již v R 105/2013, na které napadené rozhodnutí výslovně odkazuje a jehož existenci dovolání argumentačně ignoruje. V mezích posuzování přípustnosti dovolání je v dotčených souvislostech argumentačně bezcenný též dovolatelův poukaz na závěry obsažené v R 83/2011, jehož závěry byly

překonány (způsobem zavazujícím tříčlenné senáty Nejvyššího soudu) v R 92/2013. R 92/2013 cituje i náleзовou judikaturu Ústavního soudu, jež vyvrací jako zjevně mylnou dovolatelovu představu, že jeho názor podporuje judikatura Ústavního soudu.

14. Co do zodpovězení otázek ad [2] a [3] je dovolání přípustné, když potud jde o otázky dovolacím soudem dosud nezodpovězené. Řešení těchto otázek však má (může mít) vliv jen na výsledek řízení ohledně pohledávek č. 3, 4, 6, 8 a 9, nikoli již ohledně pohledávek č. 2, 5, 7, 10 a 11 z titulu nákladů rozhodčího řízení. V rozsahu týkajícím se těchto pohledávek tedy Nejvyšší soud odmítl dovolání jako nepřípustné podle § 243c odst. 1 a 2 o. s. ř.

IV.

Důvodnost dovolání

15. V rozsahu, v němž je dovolání přípustné (co do požadavku o určení pravosti pohledávek č. 3, 4, 6, 8 a 9), dále Nejvyšší soud zkoumal správnost právního posouzení věci odvolacím soudem.

16. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

17. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

18. Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb. rozhodčí řízení se zahajuje žalobou a je zahájeno dnem, kdy žaloba došla stálému rozhodčímu soudu nebo rozhodci uvedenému v odstavci 2. Podání žaloby má tytéž právní účinky, jako kdyby byla v této věci podána žaloba u soudu.

19. Toto ustanovení platí v nezměněné podobě od přijetí zákona č. 216/1994 Sb.

20. Ustanovení § 16 zákona č. 216/1994 Sb. pak určuje, že uplatní-li strana svůj nárok před rozhodci v promlčecí nebo prekluzivní lhůtě a rozhodnou-li rozhodci, že není dána jejich pravomoc, nebo došlo-li ke zrušení rozhodčího nálezu a podá-li strana znovu u soudu nebo u jiného příslušného orgánu žalobu nebo návrh na pokračování v řízení do 30 dnů ode dne, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí o nedostatku pravomoci nebo o zrušení rozhodčího nálezu, zůstávají účinky podané žaloby zachovány.

21. V této podobě platilo citované ustanovení v době vydání rozhodčích nálezů a změn nedoznala do 31. 12. 2013.

22. Dle ustanovení § 34 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., zruší-li soud rozhodčí nále z důvodů uvedených v § 31 písm. a) nebo b), pokračuje k návrhu některé ze stran po právní moci rozsudku v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodne.

23. V této podobě platilo citované ustanovení v době vydání rozhodčích nálezů a změn nedoznalo do 31. 3. 2012.

24. Podle ustanovení § 16 zákona č. 216/1994 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2014, jež dosud nedoznalo změn, uplatní-li strana svůj nárok před rozhodci v promlčecí nebo prekluzivní lhůtě a rozhodnou-li rozhodci, že není dána jejich pravomoc, zůstávají účinky podané žaloby zachovány, pokud strana podá znovu u soudu, u příslušných rozhodců či stálého rozhodčího soudu, nebo u jiného příslušného orgánu žalobu do 30 dnů ode dne, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí o nedostatku pravomoci (odstavec 1). Účinky podané žaloby zůstávají zachovány i tehdy, pokud strana po zrušení rozhodčího nálezu podala u příslušných rozhodců či stálého rozhodčího soudu nebo u jiného

příslušného orgánu žalobu nebo návrh na pokračování v řízení do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu, jímž došlo ke zrušení rozhodčího nálezu (odstavec 2).

25. Dle ustanovení § 34 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., ve znění účinném od 1. 4. 2012, jež dosud nedoznalo změn, zruší-li soud rozhodčí nález z důvodů uvedených v § 31 písm. a), b), g) nebo h), pokračuje k návrhu některé ze stran po právní moci rozsudku v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodne. Věc již nelze projednat v rozhodčím řízení.

26. V tomto právním rámci uvádí Nejvyšší soud k dovoláním položeným právním otázkám (ad [2] a [3]) následující:

[1] Z [R 92/2013](#) se podává, že byl-li rozhodce (jako v této věci) určen odkazem na „rozhodčí řád“ vydaný právníkem osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, pak rozhodčí nález není způsobilým exekučním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučního řádu) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož by mohla být nařízena exekuce, jelikož rozhodce určený na základě absolutně neplatné rozhodčí doložky (§ 39 obč. zák.) neměl k vydání rozhodčího nálezu podle zákona o rozhodčím řízení pravomoc. Byla-li již exekuce v takovém případě přesto nařízena a zjistí-li soud (dodatečně) nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal, je třeba exekuci v každém jejím stadiu zastavit pro nepřípustnost podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

[2] Ze závěru obsaženého v [R 92/2013](#) plyne, že (bez jakýchkoliv pochyb u rozhodčích nálezu vydaných v době před 1. dubnem 2012, mezi něž patří i rozhodčí nálezy, o něž jde v této věci) exekuční soudy mohou přijmout závěr, že rozhodčí nález jim předkládaný coby exekuční titul nemá žádné právní účinky (jelikož nebyl vydán v mezích pravomoci rozhodce), a není tedy exekučním titulem, bez zřetele k tomu, že formálně nedošlo (ani již nedojde, vzhledem k případně zmeškaným lhůtám) k jeho zrušení (soudem) postupem předjímaným zákonem č. 216/1994 Sb.

[3] V praxi není pochyb o tom, že tam, kde rozhodčí nález neprochází testem vykonatelnosti (posouzením, zda jde o způsobilý exekuční titul) v exekučním nebo vykonávacím řízení proto, že na majetek případného povinného je vedeno insolvenční řízení, lze obdobný závěr přijmout v případném sporu o pravost nebo výši pohledávky, kterou věřitel přihlásí do insolvenčního řízení jako vykonatelnou s poukazem na rozhodčí nález coby exekuční titul (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2014, sen. zn. [29 ICdo 2/2011](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2015, sen. zn. [29 ICdo 10/2013](#), nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2015, sen. zn. [29 ICdo 44/2013](#)).

[4] Závěr, že rozhodčí nález vydaný mimo rámec pravomoci rozhodce nemá žádné právní účinky, s sebou samozřejmě nese i další sporné výkladové otázky. Tak v usnesení ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. [23 Cdo 4460/2014](#), uveřejněném pod č. 77/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 77/2016“), Nejvyšší soud ozřejmil, že nejde o překážku věci rozhodnuté, jestliže o stejné věci, týkající se stejného předmětu řízení a týchž osob, bylo již rozhodnuto rozhodčím nálezem vydaným rozhodcem, jenž neměl k vydání takového rozhodčího nálezu pravomoc. Další z těchto otázek je otázka stavění běhu promlčecí doby. V rozsudku ze dne 1. 6. 2016, sen. zn. [23 ICdo 19/2015](#), Nejvyšší soud uzavřel, že ke stavení běhu promlčecí doby (v daném případě podle ustanovení § 403 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku) dochází i tehdy, je-li rozhodčí řízení zahájeno na základě neplatné rozhodčí doložky.

[5] K tomu Nejvyšší soud pro poměry této věci uvádí, že v témže duchu má (musí) být posuzován běh promlčecí doby poté, co rozhodčí řízení skončí rozhodčím nálezem, jenž

formálně nabyt právní moci a měl se stát vykonatelným, leč který byl podle následného posouzení exekučním soudem nebo (jako v tom to případě) insolvenčním soudem označen za rozhodčí nález, který nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce. Jinak řečeno, dokud exekuční soud v exekučním řízení, případně insolvenční soud v incidenčním sporu neurčí (neuveďe v důvodech svého rozhodnutí), že rozhodčí nález nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce, je nutno posuzovat promlčení nároků z něj plynoucích jako u rozhodčího nálezu, jenž takovou vadou netrpí.

[6] Dovolateli lze dát za pravdu v tom, že je-li závěr, že rozhodčí nález nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce, přijat soudem v exekučním řízení případně insolvenčním soudem v incidenčním sporu o pravost nebo výši věřitelovy pohledávky, aniž byl takový rozhodčí nález formálně zrušen, nemůže mít při takovém postupu (co do otázky promlčení nároku) méně práv, než kolik by se mu jich dostalo, kdyby byl rozhodčí nález odklizen (pro nedostatek pravomoci rozhodce) soudem v řízení vedeném podle úpravy obsažené v zákoně č. 216/1994 Sb.

[7] Právní posouzení věci odvolacím soudem, jež ohledně pohledávek č. 3, 4, 6 a 9 z těchto závěrů nevychází, tedy neobstojí.

[8] U pohledávky č. 8 dovolatel k výtce odvolacího soudu, že u pohledávky č. 8 nepodal návrh na pokračování v řízení podle § 16 zákona č. 216/1994 Sb., poukazuje na to, že v době, kdy došlo ke zrušení rozhodčího nálezu o této pohledávce, již probíhalo insolvenční řízení; proto nemohl podat žalobu, nýbrž přihlášku pohledávky do insolvenčního řízení. V dotčeném ohledu jde do určité míry o nepřipustnou polemiku se skutkovými závěry odvolacího soudu. Ten totiž vyšel z toho, že rozsudek č. j. 49 Co 346/2010-189, jímž Krajský soud v Brně jako soud odvolací potvrdil rozsudek Městského soudu v Brně o zrušení rozhodčího nálezu o této pohledávce, nebyl vydán ani 27. 1. 2010 (údaj v přihlášce pohledávky), ani 27. 1. 2012 (údaj v žalobě), nýbrž 27. 1. 2011 a uvedl, že tedy „lze předpokládat“, že tento rozsudek nabyt právní moci dne 17. 2. 2011, a nikoli 17. 2. 2012.

[9] Kdyby mělo platit, že označený rozsudek nabyt právní moci 17. 2. 2011, pak by dozajista obstály závěry odvolacího soudu (insolvenční řízení bylo zahájeno až 5. 9. 2011). V tomto ohledu ovšem právní posouzení věci odvolacím soudem nevychází ze skutkového zjištění, nýbrž z neověřeného předpokladu (i rozsudek z ledna 2011 může nabyt právní moci v únoru 2012). Jinak řečeno, právní závěr, že dovolatel nepodal včas návrh dle § 16 zákona č. 216/1994 Sb., není podložen skutkovým zjištěním o této otázce. A ještě jinak řečeno zjištění, že rozsudek odvolacího soudu byl vydán v lednu 2011, nemá žádnou vypovídací schopnost ve vztahu k otázce, zda nabyt právní moci v únoru 2011 nebo v únoru 2012.

27. Nejvyšší soud tedy, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), v rozsahu týkajícím se pohledávek č. 3, 4, 6, 8 a 9 napadený rozsudek zrušil, včetně závislých výroků o nákladech řízení a věc potud vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).